

Tuniniaaneq B

1. Ilinniartitsissutip inissisimaneq

Ilinniartitsissut periutsit, pisiniartarnermi pissusilersuutit, niuerfinnik nalilersuineq, niuerfinni attaveqaaqatigiittarneq aamma tuniniaanermik aqutsineq pillugit ilisimasaqarfiulersarpoq. Ilinniartitsissummi suliffeqarfiit pingaartumik Kalaallit Nunaanni avatangiisini pissutsit aamma suiffeqarfiit pilerisaanermi aalajangiisarnerat sammineqarpoq. Ilinniartitsissummi ilisimatusarnermi periutsit atornerqartarput, tassunga ilanngullugit nalilersuineq, isumaliuteqarneq aamma periutsinik suliaqarneq.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut ilinniartitsissummi atuagarsornikkut periutsitigullu imatut ilisimasaqartigissapput aammalu suliffeqarfiit nunami namminermit nunanilu tamani ineriartornerat pillugu imatut ilisimasaqartigissapput tuniniaanermi aningaasaqarnermi ajornartorsiutinik tunngavilersuisinnaallutik, eqqarsaasersorsinnaallutik ingerlatitseqqiisinnaallutillu. Ilinniartut aammattaaq suliffeqarfiit nunarsuarmi ilisimanerannik ilisimasaqassapput paasinnissinnaallutillu.

Ilikkagaqartarnermi suliaqartarnermilu piginnaasat

Ilinniartut ilaatigut ingerlaqqilluni ilinniagaqarnermi tuniniaanermi aningaasaqarnermi ajornartorsiutinik ataatsimut isiginnillutik sulisinnaassapput aammalu suliaqarfinni aalajangiinissanut tunngaviliinissaq siunertaralugu paasissutissanik naleqquttunik katersisinnaassallutik nalilersuisinnaassallutillu. Naggasiullugu ilinniartut tuniniaanermi aningaasaqarnermik atuagarsornermik periutsinillu aammalu paasissutissiisarnermi teknologimi atortunik naleqquttunik suliaqarsinnaassallutik.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut kisimiillutik suleqatigiillutillu sulisinnaassapput. Ilinniartut aammattaaq sulinermit iluatsisinissamat pingaaruteqartumik tunngavissatut inuttut annertuumik sunniuteqarsinnaanermik ilisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput, suleqatigiiaarluni suleqatinik suleqateqarsinnaassallutik aammalu sulisorisanik, qullersanik, pisisartunik pilersuisinillu suleqateqarsinnaassallutik.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Kalaallit Nunaanni nunarsuullu sinnerani inuiaqatigiinni immikkoortortakkaartoqarneranik anguniakkanillu immikkoortoqarneranik paasisimasaqarneq aammalu immikkoortut anguniakkallu immikkoortut eqqortut paasiniarnissaat tuniniaaviginissaallu suliffeqarfiit iluatsitsinissaannut apeqqutaalluinnarnerat tunngavigalugit sulisinnaassapput. Ilinniartut aammattaaq Kalaallit Nunaanni pingaartumillu nunani allanni tuniniaavinni suliffeqarfiit tunisaqartarnerisa inuiaqatigiinni naleqalersitsilernermit pingaaruteqarneranik paasinnineq tunngavigalugu sulisinnaassapput. Naggasiullugu ilinniartut allamiut kulturiinik eqqortunik paasisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput, tassunga ilanngullugit allamiut kulturiannut tuniniaanermi pilerisaarnermilu pingaaruteqartumik tunngavisoq iliuuseqartarnerup naleqqussarnissaa, ilinniartullu aamma allamiut kalaallit kulturiannut naleqqussarsinnaanermik ajornartorsiuteqarsinnaanerannik paasinnissinnaassallutik.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut pingaartumik Kalaallit Nunaat isiginiarlugu ukuninnga pisinnaasaqassapput:

- a) pissutsit suut suliffeqarfiit tuniniaanerannut pingaarutaasunik aalajangiisinnaaneq,
- b) suliffeqarfiit ineriartoqqinnissaannut tunngassuteqartunik tuniniaanermi unammilligassanik paasinnaasinnaassallutik, erseqqissaasinnaassallutik suliarinnissinnaassallutillu,
- c) tuniniaanermi periutsinik ajornanngitsunik atuisinnaassallutik periutsinillu nassuiaasinnaassallutik,
- d) tuniniaanermi aningaasaqarnermik isumaliutersuutunik suliaqarsinnaassallutik, tassunga ilanngullugit pissutsini aalajangersimasuni tuniniaanermi aningaasaqarnermi pissutsit arlallit killilikkat imminnut atassuteqarnerannik nassuiaasinnaassallutik,
- e) suliffeqarfiit tuniniaanermi pissusaat nalinginnaasut pillugit paasissutissanik katersisinnaassallutik, suliaqarsinnaassallutik saqqummiisinnaassallutillu aammalu paasissutissat tatiginartuunerannik nalilersuisinnaassallutik,
- f) tuniniaanermi aningaasaqarnermi pissutsinik nassuiaasiorsinnaassallutik ingerlatitseqqiisinnaassallutillu aammalu
- g) qarasaasiani atortunik toqqaasinnaassallutik atuisinnaassallutillu.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnertit tassaapput:

- a) Periutsit: amerlassutsikkut pitsaassutsikkullu periutsit
- b) Pissutsit siamasissut: avatangiisini pissutsit
- c) Periusissianik pilersaarusionerq: suliffeqarfiit iluanni pissutsit, tuniniaavinnik toqqaaneq periusissiornerlu
- d) Ujartuinermi pissutsit: tuniniaaviit angissusaat, tuniniaaviit immikkoortuinik immikkoortunillu anguniagassanik toqqaaneq, atuisartunut tuniniaavinni pisisarnermi pissusilersuutit
- e) Neqerooruteqartarnermi pissutsit: tuniniaavinnik killiliineq unammilleqatigiinnermilu inissisimaneq
- f) Pilersaarutinik katiterineq: tunisassiat, akit, nassiussuineq, takoqqosaarineq aamma

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassangilaat. Ilassutitut ilinniakkat imatut toqqaarneqassapput, taamaalilluni pingaarnertut

ilinniakkat ilanngullugit ilikkagassatut anguniakkat angunissaannut tapersiissallutik. Ilassutitut ilinniakkanut ilaassapput tuniniaanermi aningaasaqarnermi atuagassat, tassaagajuttut aviisini allaaserisat, tv-mi aallakaatitat imaluunniit suliffeqarfiit nittartagaanni paasisutissat, taakkunanilu ilikkagassatut anguniakkanut tunngassuteqartitsisoqassaaq itisiliisoqarlunilu. Ilassutitut ilinniakkani Kalaallit nunaanni nunanilu tamani pissutsinut ilaatigullu aamma nunat tamat akornanni pissutsinut tunngassuteqartitsisoqassaaq.

4. Ilinniartitsinerup aqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- b) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- c) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanegassallutik.
- d) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutigintuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- e) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- f) Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Tuniniaanermi aningaasaqarnermi ajornartorsiutit erseqqissarneqassapput imminnut ataneri isiginiarlugit aammalu nunani tamani pissutsit tunngavigalugit ilinniartitsissummi atuagarsorneq ilanngullugu. Piviusut isiginiarlugit ilinniartitsinermi tunngavik ilinniartitsinermik aqqissuussinermi qitiusumik inissisimavoq. Taamatut ilinniartitsinermi ilinniartut ilinniartitsissummi alapernaannerat, malussarinnerat nutaaliorsinnaanerallu annertusarneqassaaq, ilinniartullu ilinniartitsissummi nammineersinnaanerat nalorninatillu iliuuseqarsinnaanerat annertusarneqassalluni. Ilinniartitsissummi ajornartorsiutit imatut erserinneqassapput, inuit, suliffeqarfiit inuussutissarsiutinilu immikkoortut immikkoortillugit. Ilinniartitsissummi ilaapput ilinniartitsissummi tunngaviusumik periutsit, atuagarsorneq iliuutsillu atorlugit nalilersuineq aammalu sumiiffinni qanigisani ajornartorsiutinut atassuteqartitsilluni.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsisut suleriaatsinik toqqaanermi allanngorartitsilluni siuariartuutaasunngorlugulu aqqissuunneqassaaq. Nammineerluni sulineq, suleqatigiikkaanik klassinilu atuartitsineq paarlakaajaanegassapput. Suleriaatsit assigiinngitsut ilinniartut tuniniaanermi 12

anigaasaqarnermi ajornartorsiutinik nalilersuisinnaanerisa siuarsarnissaannut tapersiissapput. Piviusuni pisut tunngavigalugit suliaqartoqartassaaq, suliffeqarfinnik suleqateqartoqassalluni aammalu suliffeqarfinnut pulaartoqartassalluni avataaneersunillu ilinniartitsisoqartassalluni.

Imminut atasumik minnerpaamik ataatsimik ilinniartitsinikkut ilinniartitsineq aqqissuunneqassaaq, tassani suliffeqarfimmik ataatsimik suleqateqarneq aallaaviussalluni. Ilinniartitsinerup ingerlanneqarnerani ilinniartut tuniniaanermi anigaasaqarnermi paasissutissanik suliffeqarfillu aallaavigalugu ajornartorsiutinik suliaqassapput. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi piginnaasaminnik takutitsinnaassusiat siuarsarneqarluni, piviusullu tunngavigalugit suliffeqarfiup ajornartorsiutaanik nalilersuisinnaanerat ineriartortinneqarluni. Ilinniarnermi angusat misilitseriaatsimi b)-mi oqaluttariarsorluni soraarummeernermt atugassanngortinneqarsinnaalluni uppersarnerneqassaaq.

Ilinniartitsineq aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaaseqarnerat oqaatsillu aappaattut oqaaseqarnerat isiginiarlugu.

4.3 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.4 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanillitulluni.

Ilinniartitsissut nunat tamat akornanni kulturillu assigiinngitsut akornanni ajornartorsiutit pillugit aammalu inuussutissarsiutini politikikkut pissutsit pillugit inatsiseqarnermilu immikkoortut pillugit ajornartorsiutit pillugit inulerinermik ilinniartitsissutinut atassuteqassaaq. Ilinniartitsissut oqaatsinik ilinniartitsissutinut annertuumik atassuteqarpoq, tassa ilinniartitsissummi oqariartuutit amerlasoorujussuit tuluttuujummata danskisuujuullutillu, ilinniartitsissummilu oqariartaatsit oqaatsit taaguutitullu kalaallit oqaasiini ilaanngimmata, tassani oqaatsinut taaguutinullu pisortatiguunngitsumik nassuiaatit taamaallaat nassaassaallutik. Pingaarnertut ilinniartitsissutit ilassutitullu ilinniartitsissutit toqqarneqassapput suliarineqarlutillu, taamaallutik suliffeqarfinni anigaasaqarneq B-mut aamma piviusut tunngavigalugit inuussutissarsiutinik sammisaqarneq B-mut suliaqarfimmi atassuteqarnerannut annertusisitsinermut tapersiitillugu.

Ilinniartitsineq aqqissuunneqassaaq allaganngortitanik saqqummiinermilu periutsit ilinniartut tuniniaanermi anigaasaqarnermik suliaannut sungiusaataannullu pissusissamisoortumik sakkutut ilaatinneqarnissaat isiginiarlugu. Piviusunik suliaqarnermut ajornartorsiutinillu ammasunik sumiiffinnilu qanittuni suliaqarnermut atatillugu ilinniartut internetimut sapinngisamik isersinnaanissaat ilinniartullu paasissutissanik qitiusumik qarasaasiani nalunaarsuiffinni ujarlersinnaanissaat nassaarsinnaanissaallu isiginiarlugit ilinniartitsineq aqqissuunneqassaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Inunnik ataasiakkaanik ilitsersuineq nalilersuinerlu aqutigalugu ilinniarnep ingerlanerani tamani ilinniartut ilinniartitsissummi killiffiminni qaffasissutsiminnik ineriartornerminnullu ersarissumik paasisaqalissapput. Tassunga ilanngullugit sammisaqarnerit ilinniartitsissummi pissarsinermik inuit ataasiakkaat ataatsimullu qisuariartarnerannik annertusaanerit. Nalilersuinermi ilinniartitsissummi anguniakkat tunngaviupput.

5.2. Misilitseriaatsit

Misilitseriaatsit marluk ataaniittut atuarfiup klassiitut ataasiakkaanut toqqassavai:

Misilitseriaaseq a

Suliaq piviusut tunngavigalugit suliaasaq atorlugu suliaasat ilisimaneqanngitsut tunngavigalugit quppernernik marlunniit pingasunut apeqqutit sisamat missaat tassunga atasut ilanngullugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq.

Minutsit 60-it missaanni piareersarnissamut piffissaqartitsisoqassaaq, soraarummeertumullu ataatsimut soraarummeerneq minutsit 30-t missaanni piffissaqartitsisoqassaaq.

Soraarummeertoqassaaq soraarummeertup apeqqutigineqartunik akissuteqarnera aallaavigalugu soraarummeertup soraarummeertitsisullu oqaloqatigiinnerisigut.

Misilitseriaaseq b

Ilinniartup ilaatigut ilinniarnermik imminut atasumik uppernarsaanera tunngavigalugu, takuuk immikkoortoq 4.2, ilaatigullu suliaasat ilisimaneqanngitsut tunngavigalugit quppernernik nalinginnaasunik marlunnik apeqqutit pingasut missaat tassunga atasut ilanngullugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq.

Minutsit 60-it missaanni piareersarnissamut piffissaqartitsisoqassaaq, soraarummeertumullu ataatsimut soraarummeerneq minutsit 30-t missaanni piffissaqartitsisoqassaaq.

Soraarummeerneq immikkoortunut marlunnet avitaavoq. Immikkoortumi siullermi imminut atasumik ilinniarnermik ingerlatsinermi soraarummeertoq suliffeqarfimmik suliaqarnerminik saqqummiissaaq soraarummeertitsisumit itisiliilluni apeqquteqartoqartarluni. Immikkoortup aappaani oqaaseqatigiit ilisimaneqanngitsut aallaavigineqassapput apeqqutit tassunga atasut ilanngullugit aammalu soraarummeertup soraarummeertitsisullu akornanni oqaloqatigiinnertut ingerlanneqassalluni. Piffissaq soraarummeerfik immikkoortunut taakkununga marlunnet assigiimmik agguarneqassaaq.

5.3. Naliliinermi tunngaviit

Soraarummeertup ilikkagassatut anguniakkanik qanoq annertutigisumik malitsineranik nalilersuinikkut naliliisoqassaaq. Ataatsimut isiginnilluni naliliineq aallaavigalugu karakteriliisoqassaaq.